

Onderwerp

Deelname aan Innovatiepartnerschap voor de aanbesteding van bioverrijkt asfalt

Programma	Openbare ruimte	Behandeldatum	26 augustus 2025
Portefeuillehouder	J.T.J.L.A. Broeren en T.F.A van Elferen	Status	Openbaar

Advies

1. De commitmentverklaring van het Innovatiepartnerschap bioverrijkt asfalt van Building Balance te ondertekenen, waarmee wordt ingestemd met deelname aan een gezamenlijke aanbesteding met andere gemeenten, provincies en Prorail om bioverrijkt asfalt verder door te ontwikkelen en op te schalen.

Aanleiding

Voor de opschaling van bioverrijkt asfalt verenigt Building Balance publieke opdrachtgevers in een Opdrachtgeverscoalitie voor het Innovatiepartnerschap (IP) bioverrijkt asfalt. Het IP Bioverrijkt Asfalt-project richt zich op het verder ontwikkelen van innovatieve asfaltmengsels. Deze mengsels vervangen minimaal 30% van het bitumen door een biobased alternatief. Daarnaast bevatten ze, volgens de laatste technieken, ten minste 30% gerecycled materiaal (PR) en worden ze geproduceerd op lagere temperatuur (Warm Mix Asfalt, WMA). Deze nieuwe asfaltmengsels worden ontwikkeld op basis van de eisen van de Opdrachtgeverscoalitie.

Deelnemers aan de Opdrachtgeverscoalitie van het IP werken mee aan de doorontwikkeling van innovatieve, bioverrijkte asfaltmengsels en aan de toepassing daarvan. Concreet ligt de vraag voor om ons als gemeente Nijmegen te committeren aan deelname aan het IP.

Een Innovatiepartnerschap (IP) is een Europese aanbestedingsprocedure om innovatieve producten door te ontwikkelen tot technisch en commercieel marktrijp niveau en de toepassing ervan vervolgens op te schalen. Het voordeel van de regeling is dat er zeer gericht innovatie uit de markt gehaald kan worden.

Deelname betekent dat we in de Opdrachtgeverscoalitie meedenken en -beslissen over de eisen en condities, op het gebied van kwaliteit, kosten, risico's en milieu, waar bioverrijkt asfalt aan moet voldoen. Ook stellen we een proefvak beschikbaar dat vanuit het programma gemonitord zal worden. Onderdeel van de deelname is tevens dat we een prognose geven voor de afname van bioverrijkt asfalt, welke van toepassing wordt wanneer de verschillende innovaties een succes zijn.

Op de proefvakken wordt een landelijk en uniform monitorings- en validatieprotocol toegepast. Het doel is niet alleen om kwalitatief goede alternatieven voor traditioneel asfalt op de markt te brengen, maar ook om ze commercieel aantrekkelijker te maken. Dankzij de gezamenlijke inkoopverwachting van de Opdrachtgeverscoalitie kunnen deze nieuwe mengsels beter concurreren met bestaande producten, ook qua prijs.

Beoogde impact

Asfalt is, samen met beton en staal, één van de drie grootste CO₂-uitstoters binnen de GWW-sector. Bitumen, het zwarte bindmiddel dat de steenslag in het asfalt bij elkaar houdt, is een restproduct van de olieverwerkende industrie. Bitumen maken slechts 6% van de massa van asfalt uit, maar zijn verantwoordelijk voor circa 40% van de CO₂ uitstoot van asfalt. Door deze bitumen (gedeeltelijk) te vervangen door biobased grondstoffen, die CO₂ opslaan, kan de milieu-impact van asfalt flink omlaag. Wanneer we 30% bitumen vervangen door biobased grondstoffen, wordt 30% CO₂ uitstoot vermeden: 15% door het toepassen van minder bitumen en nog eens 15% door vastlegging van CO₂ in de biobased grondstof. In plaats van het CO₂ intensieve bindmiddel bitumen, passen we een bindmiddel toe dat CO₂ opslaat.

Deelname aan het IP bioverrijkt asfalt sluit aan bij de ambitie “we zijn een circulaire stad waar we verantwoord omgaan met grondstoffen en deze zoveel mogelijk opnieuw gebruiken” uit het programma openbare ruimte.

Argumenten

1.1 Deelname aan het IP bioverrijkt asfalt sluit aan bij onze beleidsambities op het gebied van duurzaamheid en circulariteit, inclusief minder fossiel grondstofgebruik.

Onze ambitie is om in 2030 voor 50% circulair te werken in de openbare ruimte. Dat betekent dat we meer gebruik moeten maken van duurzame en herbruikbare materialen. Het project IP Bioverrijkt Asfalt sluit hier goed bij aan. Het doel van het IP is om landelijk de ontwikkeling en het gebruik van bioverrijkt asfalt op te schalen. Door samen te werken met andere partijen vergroten we onze impact en versnellen we de circulaire transitie.

Kanttelingen

Bioverrijkt asfalt is een innovatie die nog niet volledig is uit ontwikkeld. Dit betekent dat we niet met zekerheid kunnen zeggen dat een proefvak dezelfde levensduur heeft als bestaande asfaltmengsels. In het IP bioverrijkt asfalt worden afspraken gemaakt met de opdrachtnemers over de verdeling van het financiële risico bij vervroegde vervanging. Eventueel eerder vervangen van het asfalt kan daarnaast zorgen voor extra overlast. De keuze voor het proefvak wordt daarom zorgvuldig afgewogen.

Gesprek met de stad

Er heeft geen gesprek plaatsgevonden met de stad.

Financiën

De IP-regeling wordt financieel ondersteund vanuit de Nationale Aanpak Biobased Bouwen (NABB). Vanaf medio 2025 is € 19 miljoen beschikbaar voor de verschillende innovatieve inkoopprocessen die vanuit Building Balance worden geïnitieerd. Vanuit die middelen neemt Building Balance de volgende kosten van het IP bioverrijkt asfalt op zich:

- De volledige kosten voor het tenderproces: het opstellen van de tenderdocumenten, begeleiding van de Opdrachtgeverscoalitie en technische ondersteuning;
- De meerkosten voor de aanleg van de benodigde proefvakken, bijvoorbeeld doordat de innovatieve mengsels nu nog duurder zijn dan reguliere mengsels;
- De kosten voor onderzoek, monitoring en validatie van de innovatieve mengsels, gedurende een periode van 5 jaar (einde programma).

Collegevoorstel

Voor de aanleg van het proefvak brengt de gemeente het regulier begrote projectbudget in voor de deklaagvervanging waar het proefvak onderdeel van uitmaakt. Deze kosten worden betaald uit het programma bereikbaarheid, budgetnummer E600113-020. Omdat het proefvak wordt aangelegd met een innovatief mengsel, worden faalrisico's binnen de eerste 5 jaar door de opdrachtnemer gedragen. In de periode tot 10 jaar worden de risico's (verschuivend) gedeeld tussen opdrachtgever en opdrachtnemer.

Vervolg

Bij voldoende omvang van de Opdrachtgeverscoalitie en garantie van de benodigde proefvakken in de onderzoeksfase wordt het IP bioverrijkt asfalt in september 2025 gepubliceerd op TenderNed. Vanaf dat moment kunnen (combinaties van) ondernemers zich inschrijven. Tenminste één van de ondernemers die geselecteerd wordt voor de ontwikkelfase, zal in de Gemeente Nijmegen in 2026 een proefvak aanleggen. Dat proefvak wordt direct na aanleg, na 6 maanden, 2 jaar en 5 jaar gemonitord. De ondernemers die aan het einde van deze periode mengsels kunnen leveren die conform de door de Opdrachtgeverscoalitie eisen en condities presteren, komen in een raamovereenkomst met de gemeente terecht. Vanuit deze raamovereenkomst kan de gemeente daarna 4 jaar lang de mengsels inkopen, zonder een nieuwe aanbesteding te hoeven doen.

Op dit moment zijn er 17 partijen geïnteresseerd in deelname, met gemeente Rotterdam als Lead Buyer. Op 28 augustus vindt een officieel tekenmoment plaats in Rotterdam.

Bijlage(n)

- Commitmentverklaring deelname Innovatiepartnerschap bioverrijkt asfalt.